

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (KHP);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

**VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку ХХІ століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

гусениці на метелика, що підкреслює, наскільки важливим є духовне виховання для повного розкриття людських можливостей. Зріла в духовному плані особистість здатна свідомо обирати між вищими та нижчими цілями, демонструючи свою незалежність від зовнішнього тиску. Вчений підкреслює, що духовне виховання має на меті виробити в людині стійкість до спокус та готовність діяти відповідно до своїх переконань. Таке виховання передбачає створення середовища, що сприяє розвитку внутрішнього світу та формуванню почуття духовної відповідальності [1, с.102].

Ми звернули увагу на тенденцію до зниження значущості духовних цінностей у сучасному світі, де практичні та матеріальні цілі часто заступають високі духовні ідеали. Ця духовна криза пов'язана з домінуванням матеріалізму, браком належного морального виховання та послабленням зв'язків між поколіннями. Тому вчений закликає посилити увагу до виховного процесу, особливо в освітній сфері, зосередившись на формуванні духовно-моральної культури [1, с.103].

Одним з головних тверджень є те, що духовні цінності стають внутрішнім регулятором поведінки, впливаючи на вчинки людини. Коли духовні принципи інтегруються в дії, поведінка стає більш усвідомленою та корисною для суспільства. Крім того, духовні цінності допомагають зберігати емоційну рівновагу, виступаючи як механізм досягнення внутрішньої гармонії.

Вважаємо, що справжня самореалізація особистості можлива лише за умови глибокого засвоєння духовних цінностей. Усвідомлення себе як носія цих цінностей сприяє формуванню високої самооцінки та здатності протистояти життєвим труднощам. Особистість, яка відчуває свою духовну місію, стає не просто членом суспільства, а й активним чинником його позитивних змін [3].

Отже, духовні цінності, до яких належать моральні, релігійні та художні уявлення, допомагають суспільству адаптуватися до змін, зберігаючи при цьому внутрішню цілісність.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ: Чернівці: «Букрек», 2018. 320 с.
2. Помиткін Е. О. Психологічна діагностика духовного потенціалу особистості: посібник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 144 с.
3. Рибалка В. Духовність особистості як спосіб гуманізації життя людини. Горизонт духовності виховання: колективна монографія. 2019. С. 369–388.
4. Філіпчук Г. Духовність: ствердження принципу культуровідповідності. Горизонт духовності виховання: колективна монографія / укл. Й. Кевішас та О. Отич. Вільнюс: Zuvedra, 2019. С. 312–340

Крохмаль О. М., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП «Філософія», кафедри філософських і соціологічних студій та

соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м.Одеса, Україна.

Науковий керівник: Лісеєнко О. В., доктор соціологічних наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м.Одеса, Україна

ЦІННІСНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ

Українська ментальність формувалася протягом століть під впливом складних історичних, культурних, релігійних та соціально-політичних процесів. Вона є не лише психологічною характеристикою народу, а й глибинною системою цінностей, що визначає світогляд, поведінку та способи соціальної взаємодії українців. У сучасних умовах війни, глобалізації та культурних трансформацій особливого значення набуває осмислення ціннісних основ розвитку української ментальності як духовного фундаменту національного буття.

Під національною ментальністю розуміється історично сформована сукупність свідомих чи підсвідомих символічних уявлень, цінностей, настроїв, архетипів, які визначають відповідні стереотипи поведінки, способ діяльності та життя народу, нації. Поняття «національної ментальності» відображає стійкий спосіб організації та освоєння системи цінностей, що панують в суспільстві в певний історичний момент.

Національна ментальність характеризується певною цілісністю та наявністю якісного ядра - базової основи цілісного способу життя людини, що формує спрямованість індивіда як на усвідомленому, так і на неусвідомленому рівнях. Однією з ключових складових пластів національної ментальності є ціннісна компонента: цінності, ціннісні орієнтації й уявлення. Як зазначає О. Лісеєнко, «саме ціннісно-культурна складова надає ментальності якісну визначеність»[1]. Цінності та ціннісні орієнтації, що входять до структури національної ментальності, є важливими елементами індивідуальної організації людини, його морально-психологічної та інтелектуальної діяльності. Ціннісна компонента ментальності особистості являє собою певну «вісь» свідомості, яка визначає уявлення і почуття людини, і з точки зору якої вирішується багато життєвих питань. Ця «вісь» також визначає інтенціональність духовного процесу та рівні духовності. Водночас, важливо зазначити, що ментальність не є простою репродукцією суспільних ціннісних установок у внутрішньому світі людини. Це складний соціокультурний феномен, в якому поєднуються масово прийняті, часто неререфлексовані установки та ціннісні уявлення, які проходять перевірку через особистий досвід і індивідуальні оцінки.

Ціннісні прояви української ментальності відображаються у способі мислення, поведінці та світосприйнятті населенням сучасного українського суспільства. Хоча сучасні суспільні перетворення впливають на ціннісні, символічні, соціально-психологічні та інші структури національної

ментальності, багато традиційних цінностей, способів мислення, архетипів зберігають свою стійкість. Так, в українській національній ментальності такі духовні цінності, як свобода, патріотизм, індивідуалізм та ін., які існують на рівні підсвідомості українського народу, передаються поколіннями. Значну роль відіграють також родинні цінності: родина для українців має велике значення, існує повага до батьків і традиційних сімейних зав'язків, сильний зв'язок зі старшими та з традиціями. За даними дослідження «Українське суспільство», здійснених Інститутом соціології НАНУ впродовж 1992-2025 рр., ціннісну складову національної ментальності традиційно характеризує домінування цінностей, пов'язаних зі сім'єю, дітьми, здоров'ям та добробутом [2]. В ціннісній складовій української національної ментальності населення, як свідчать дані моніторингу 2014-2025 рр. відбуваються зміни: зростає значущість цінностей державної незалежності, патріотизму, а також тих, що пов'язані із солідарністю, комунікацією та зміцненням соціальних зав'язків [2].

Українці демонструють готовність до солідарності й співчуття, особливо у кризових ситуаціях, підтримують тих, хто потребує допомоги. Патріотизм і любов до Батьківщини глибоко вкорінені в національній ментальності: українці пишаються своїми традиціями, культурної спадщиною, історією. Українська ментальність пронизана патріотизмом і любов'ю до своєї країни. Вони готові захищати свої права та незалежність.

Однією з ключових цінностей української ментальності є свобода. Свобода в українській культурній традиції має не тільки політичний, а й екзистенційний вимір. Саме тому під час російсько-української війни боротьба за незалежність України, за цінності свободи та гідності набувають глибокого екзистенціального сенсу.

Трансформації ціннісної сфери української ментальності також стосуються розвитку громадянської відповідальності. Цей процес включає формування усвідомлення власної відповідальності за долю своєї країни та її розвиток. Крім того, у ціннісній трансформації української ментальності спостерігається зростання важливості такої цінності, як толерантність. За роки незалежності в українському суспільстві відбулись значущі зрушення у формуванні культури толерантного сприйняття «іншого», хоча рівень нетолерантності досі є відносно високим.

Незважаючи на накопичені дані, методологічні аспекти дослідження національної ментальності і розробка сучасних підходів до виявлення ціннісних зрушень української національної ментальності залишаються актуальними і недостатньо опрацьованими. Тому подальша розробка методологічних підходів до дослідження феномену української національної ментальності, виявлення стану ціннісних зрушень у національній ментальності в сучасному українському суспільстві залишається важливим науковим завданням.

Список використаної літератури

3. Лісеєнко О. В. Українська національна ментальність: ціннісні зрушення в умовах сучасності. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022, № 2. С. 140-145

4. Українське суспільство в умовах війни. Рік 2025: Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2025. 404 с.

Мормуль Володимир Володимирович, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальність D8 «Право» Інститут права та безпеки Одеський державний університет внутрішніх справ м. Одеса, Україна

Науковий керівник: Ганна НІВНЯ, к. філос. н., старший викладач кафедри державно-правових дисциплін Одеський державний університет внутрішніх справ м. Одеса, Україна

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ СЛІДЧОГО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ

Закон - це лише інструмент, а те, як саме слідчий буде ним користуватися, залежить від його внутрішнього морального компаса. Тому професійна етика є важливим елементом діяльності слідчого у кримінальному процесі. Слідчий - це ключова процесуальна постать досудового розслідування, наділена владними повноваженнями, що дозволяють втручатися у сферу прав і свобод людини. Етична складова його діяльності виступає не лише внутрішнім регулятором поведінки, а й зовнішнім гарантом законності та справедливого ставлення до кожного учасника кримінального процесу.

Професійна етика слідчого являє собою систему специфічних моральних вимог, норм і правил, що регулюють ставлення слідчого до своїх обов'язків, суспільства та особистості. Як зазначає Л. М. Гуртієва, слідча етика є розділом юридичної етики, що вивчає моральні аспекти порушення та розслідування кримінальних справ[1, с. 4] .

Структура професійної етики включає такі елементи: морально-правову свідомість слідчого; етичний аспект мети, засобів та результату його діяльності; а також культуру слідчої практики. Аксіологічний підхід дозволяє розглядати діяльність слідчого крізь призму захисту моральних цінностей людини на досудовому етапі. Кожен крок слідчого - від прийняття рішення про затримання до вибору тактики допиту - має бути етично обґрунтованим.

Аналізуючи європейські стандарти етики, бачимо, що вони вимагають від слідчого бути максимально близьким до морального ідеалу. Але на практиці, як свідчить дослідження Ю. Костючок, це великий виклик для української системи, де старі методи іноді ще конкурують з новими цінностями . Міжнародні стандарти професійної етики відображають консолідований досвід багатьох держав. Вони визначені як сукупність взаємопов'язаних правових та морально-етичних вимог, спрямованих на належну реалізацію слідчим його процесуальних функцій[3, с. 209] .

До базових міжнародних актів, що формують етичне обличчя сучасного слідчого, належать: **Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання**

<i>Цілина Д. М., Солдатенко О. І.</i>	ЕКОНОМІЧНІ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РИНКУ: ДЖЕРЕЛА ТА МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ	143
---	--	-----

<i>Шакіна М. П., Петінова О. Б.</i>	СОЦІАЛЬНІ ТА ІНКЛЮЗИВНІ ПРОЄКТИ «МИСТЕЦТВО БЕЗ БАР'ЄРІВ»	146
---	---	-----

<i>Швець С. Л.</i>	ДЕЕРФАКЕ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАГРОЗА ЦИФРОВІЙ БЕЗПЕЦІ ТА ДЕМОКРАТИЧНИМ ПРОЦЕСАМ	148
--------------------	--	-----

СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ЦІННОСТЕЙ ТА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ

<i>Анісімов О. О.</i>	АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ЖИТТЄВОГО УСПІХУ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	151
-----------------------	---	-----

<i>Ількевич Є., Перванчук Г., Нівня Г.а</i>	ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	153
---	--	-----

<i>Йорж Р.А.</i>	ВПЛИВ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ НА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ	156
------------------	---	-----

<i>Крохмаль О. М., Лісеєнко О. В.</i>	ЦІННІСНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ	158
---	--	-----

<i>Мормуль В. В. Нівня Г. О.</i>	РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ СЛІДЧОГО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ	160
--------------------------------------	---	-----

<i>Сухобрус А. А., Атаманюк З. М.</i>	ЧИ МАЄ ЛЮДИНА ПРАВО НА СМЕРТЬ?	162
---	---------------------------------------	-----

СЕКЦІЯ 5. ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

<i>Атаманюк З. М.</i>	СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МИСТЕЦЬКІ ПРОЄКТИ: СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	165
-----------------------	--	-----

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52